במדינה

העם

תגובה בל"י דם

הממשלה היתה צריכה לעשות משהו. היא עשתה את המינימום.

בבירות העולם נדלקו הנורות האדומות. כוח של צה"ל תפס עמדות בדרום לבנון, בתוך המובלעת של רב־סרן סעד חדאד ומחוצה לה.

דיפלומטים ופרשנים הוזעקו להשיב על השאלה: מה הן הכוונות הנסתרות של ישראל? מהן המגמות המדיניות והצבאיות המסתתרות מאחרי מיבצע זה?

רק מעטים ידעו את התשובה: לא היתה כל מגמה כזאת.

עיניים תחת עין. אחרי כל פיגוע חבלני חמור, המעורר זעם בקרב הציבור הישראלי, חייבת ממשלת־ישראל "לעשות משהו" כדי לספק את התביעה האינסטינקטיבית לנקמה.

בימים עברו היתה פעולת־נקמה כזאת לובשת, בדרך כלל, צורה של פעולת־הרג. העיקרון המנחה היה: "שתי עיניים (או עשר עיניים) תחת עין." הפגזת כפרים, פשיטות־קומנדו והפצצת "בסיסי מחבלים" במחנות־פליטים היו פית־רונות נוחים.

המכנה המשותף של כל הפעולות: הן לא עזרו במאומה למניעת פיגועים.

נסיגה בעוד מועד. עריכת המיבצע בדרום־לבנון השבוע הוכיחה, כי כיום שולטת בצמרת מערכת־הביטחון מחשבה מפוכחת יותר. המיבצע לא עלה בחיי־אדם — לא בצה"ל ולא באוכלוסיה הלבנונית. הנזק המדיני שהיה כרוך בו היה מינימלי. אך היה בו די כדי לספק תשובה ריגשית מיידית לציבור הישראלי ולהגן על הממשלה מפני הטענה שאינה עושה כדי להשיב מלחמה שערה.

כאשר החלה ממשלת לבנון יזמת התכנסות של מועצת־הביטחון כדי לגנות את פלישת צה"ל, ביצעה בעוד מועד נסיגה.

אך הציבור קיבל את התגובה כמספקת. הרגשות שככו. הוכח, כי מנהיגות מתונה ושקולה יכולה להגיב על פעולות עקובות־מדם גם בלי גמול רצחני.

השטחים

מרי בגדה

המומחים בטוחים שזה יקרה, במוקדם או במאוחר. אך זה לא קרה עדיין השבוע

המחזה כולל שלוש מערכות קבועות:

● **מערכה ראשונה:** ערי הגדה המערבית מתלקחות. המנהיגים מתכנסים בכינוסי־מחאה, בלי היתר מטעם המימשל הצבאי. סטודנטים מכנסים אסיפות, מנפים דגלים פלסטיניים ("דגלי אש"ף", כלשון העיתונות הישראלית), שרים שירים לאומיים ("לאומניים", בלשון העיתונות), קוראים קריאות בזכות אש"ף. בכפרים ובמחנות־הפליטים שליד ערי־התחבורה העיקריים מיידים הנערים והנערות אבנים. בערים מובערים צמיגים.

● **מערכה שנייה:** המימשל הצבאי מחליט על מדיניות של "יד חזקה". הצבא פורץ לבתי־הספר, אוסר תלמידים תוך כדי שימוש במכות ובריסוני־גאז. הנעצרים מובלים למיתקני המימשל הצבאי, מושפלים ומוכים. לעתים נזרק רימון גאז לתוך כיתה. מוכרז עוצר או "איסור יציאה" במחנות־פליטים.

● **מערכה שלישית:** הדברים מתפרסמים בעיתוני ישראל, וגם בחו"ל. המימשל הצבאי "מכחיש בתוקף". בכנסת מוגשות שאילתות, ולפעמים הצעות לסדר־היום. העצורים משתחררים או נדונים לקנסות ולתקופות־מאסר.

הגדה נרגעת — עד להתפרצות הבאה.

מישקע הזעם. השבוע נערך מחזה זה מחדש, על כל שלוש מערכותיו.

העילה: ביקורו של אנוור אל־סאדאת בוושינגטון, הצפייה לביקורו של מנחם בגין בבירה האמריקאית ורצון הפלסטינים להזכיר לכל כי לא יהיה ערך להחלטות בענייני האוטונומיה בלי הסכמתם.

בדרך כלל מעוררות מערכות אלה התרגשות רבה בגדה, בישראל ובעולם. אך השבוע היתה התגובה מינימלית. אחת הסיבות לכך: המימשל הצבאי למד לקח, נזהר מלבצע מעשים העלולים לגרום להריגת בני־אדם, כפי שקרה בעבר. נראה כאילו שני הצדדים יודעים עתה היכן הגבול, שלא כדאי לעבור אותו.

אולם מתחת לפני ההסכם הבינלאומי מחשבה שונה, באחד הימים ייפרץ הסכר, והמצב לא יחזור לרגיעה יחסית, אלא יתדרדר למערכה ממושכת של מרי אזרחי.

אנשי־ביטחון רבים בטוחים שכך יקרה במוקדם או במאוחר. כל תיקוותם היא שזה יהיה במאוחר.

מיפלגות

הטרמפיסט הניצחי

עת הבחירות מתקרבת וקול התמיר נשמע בארצנו

התרגול מתעורר לפני שמפציע השחר ומשמיע את קריאת הגבר. הינשוף פוקח את עיניו עם רדת הלילה. הסנונית מבשרת את האביב. שמואל תמיר מבשר את הבחירות.

אחת לארבע שנים, עוד לפני שכל חיה אחרת בג'ונגל המדיני חשה בבחירות המתקרבות, פוקח שמואל תמיר עין אחת, מרחרח ובוחן את משב הרוח.

הוא יודע שיש לו מה לעשות: לחפש את העגלה הבאה, שעליה יתפוס טרמפ.

תרגיל זוילני. לקראת הבחירות של 1965 ריחרח תמיר ומצא החליט, כי העגלה הטובה ביותר היא גח"ל. הוא חיסל את יוזמותיו השונות, שינה את דיעותיו הצטרף לתנועת־החרות ונכנס לכנסת.

באמצע הקדנציה פרש מהמיפלגה. לקראת הבחירות של 1969 טעה תמיר את טעותו היחידה. היה נדמה לו שאינו זקוק לטרמפ. הוא התייצב בבחירות בראש רשימת המרכז החופשי, עבר בקושי את אחוז־החסימה.

ומאז לא שכח את הלקח.

לקראת הבחירות של 1973 עלה תמיר על עגלת הליכוד, שהוקם זה עתה ביוזמת אריק שרון.

במהלך הקדנציה פרש מן הליכוד.

לקראת הבחירות של 1977 ביצע תמיר את הגדול שבתימרוניו. חוש־הריח המופלא שלו בישר לו, בעוד מועד, שזו תהיה השנה של ד"ש. בתרגיל לולייני עוצר־נשימה התפטר מן הכנסת, הצטרף לד"ש, הפך אחד ממנהיגיה.

כתוצאה מכך לא זה בילבד שחזר לכנסת, אלא גם הגשים את חלום־חייו. הוא הפך שר בממשלת־הליכוד.

שבר של אחוז. לקראת הבחירות הבאות מרחרח תמיר שוב. הוא יודע שיש לו בעייה.

לפי סקרי דעת־הקהל, אין הסיעה הדמוקרטית קיימת כלל. הסיעה, שיש לה שלושה נציגים ליד שולחן הממשלה, וביניהם סגן־ראש־הממשלה, זוכה בסקרים בשבר של אחוז — בין 0.2% ו־0.3%. ברור שאין לה שמץ של סיכוי לעבור את אחוז־החסימה בבחירות הבאות.

מומחים פוליטיים, העוקבים אחרי מהלכיו של שמואל תמיר — לעיתים ברוגז, לעיתים בסקרנות משועשעת — מצפים זה מכבר למהלך הבא של שמואל תמיר. היכן ימצא הטרמפיסט הניצחי את הטרמפ הבא?

הטרמפ הבא. השבוע ניתנה התשובה הראשונה על שאלה זו. החיה הפוליטית התעוררה. אליבא דתמיר, החלה עונת־הבחירות.

ההתעוררות של תמיר לבשה צורה של ידיעה בולטת בעמוד הראשון של הארץ, תחת הכותרת "ראשי הדמוקרטים דנו עם הליברלים בהקמת כוח מרכזי". התוכן: שמואל תמיר נפגש עם ראשי הליברלים בליכוד, שימחה ארליך ואריה דולצין, ודן עימם על הקמת מיפלגת־מרכז חדשה.

באותה ידיעה גם נאמר, כי סקר של דעת־הקהל, שהוזמן "על־ידי התנועה הדמוקרטית", מגלה, כי שמואל תמיר הוא עכשיו האיש הפופולרי ביותר במדינה, מילבד עזר וייצמן. ההפרש בין השניים הוא קטן: וייצמן זכה בפופולריות של 45.8%, ותמיר של 40.6%. הציבור, שלא ידע עד כה כי תמיר כל־כך אהוב עליו, בוודאי הופתע.

סקר מוזמן ומשעשע זה נערך, לפי הידיעה, על־ידי מודיעין אזרחי.

פגר פוליטי. מדוע יהיה מישהו במיפלגה הליברלית מעוניין בברית עם תנועה, שהיא לכל היותר פגר פוליטי?

התשובה מוצנעת בגוף הידיעה. נאמר, כי ראשי הליברלים יעצו לתמיר להמתין עד אחרי ועידת המיפלגה הליברלית. בשפת הדיפלומטיה המיפלגתית, זוהי תשובה שלילית.

מדוע בכל זאת דאגו נושאי־כליו של תמיר לפרסם ידיעה זו? לכל התמירולוגים, התשובה ברורה.

לקראת הבחירות הבאות, יש מקום למיפלגה חדשה, שתהיה מעין מיפלגת־מרכז חדשה. בין המערך וחרות. מיפלגה כזאת יכולה לקום רק במיקרה אחד: במיקרה שעזר וייצמן ייזום את הקמתה והליברלים יצטרפו אליה.

אין שום סיבה למיפלגה חדשה כזאת להעדיף את הדמוקרטים, שאינם קיימים כלל, על פני ש"י, שיש לו קיום מינימלי, בקירבת אחוז־החסימה. בוודאי לא תמהר לצרף אליה את שמואל תמיר, שיצא לו שם של הורס־מיפלגות מיקצועי.

כל הקודם — זוכה. אולם קטנות מעין אלה אינן מרתיעות את תמיר. הוא יודע, כי זהו גל העתיד. עליו לתפוס גל זה, אם רצונו להמשיך ולהתקיים בזירה הציבורית, ועל אחת כמה וכמה ליד שולחן הממשלה הבאה. פירסום הידיעה נועד להקדים את כולם ולקבוע עובדה קיימת. בעיני קוראי הידיעה, יהיה להבא שמו של תמיר קשור ביוזמה של הקמת מיפלגת־המרכז, בבחינת "כל הקודם — זוכה."

בתי־משפט

שופט עומד לדין

השופט בנץ כדורים נגד שיכשוך וחשש מקטסטרופה

מאז מישפטו של השופט לשעבר אליעזר מלחי, שהואשם בקבלת שוחד מיני מעורכת־הדין יונה סופר ויצא זכאי בדין, לא נפגעה מערכת השיפוט בישראל בצורה כה אנושה כפי שנפגעה השבוע. ביום השישי שעבר פירסם היומון הארץ גילויים מרעישים על חקירה מישטרתית שנערכה נגד שני שופטים חיפאיים.

על פי הדיווח בהארץ נחשדו השופט המחוזי מלכיאל סלוצקי ושופט־התעבורה יהודה הופרט בקבלת טובות הנאה מאנשי אג"ח בחיפה. סלוצקי הכחיש את ההאשמות בחקירתו במישטרה, אולם כשהוזמן להיבדק בגלאי־שקר שינה את גירסתו והודה שקיבל כרטיס־הנחה לנסיעות באג"ד. הופרט הודה, כי נסע לטיול לשארם אל־שייח' באוטובוס אג"ד במחיר מוזל במיוחד.

המישטרה, שנאלצה לחקור בפרשה, לא התלהבה. ההנחיות לחוקר המישטרה, תת־ניצב בנימי קרתי, היו שלא לבצע חקירה לעומק ולא להגיש מסקנות לגבי העמדה לדין.

גירסת השופט. עוד טרם שככה הסערה בחוגי המישפט בארץ, לגבי הגילויים על שני השופטים הנכבדים, והצהרון מעריב פירסם בתחילת השבוע סקופ משלו. קשה לדעת אם ההחלטה להעמיד לדין את שופט השלום בתל־אביבי הד"ר מנחם בוכוויץ נבעה מן הביקורת הציבורית על השתקת פרשת שופטי חיפה, אם לם מה שברור הוא, שאחרי תקופה ארוכה של שיקול, החליט היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, להגיש כתב־אישום נגד בוכוויץ.

באחד המישפטים הנדירים בתולדות המישפט בישראל יום

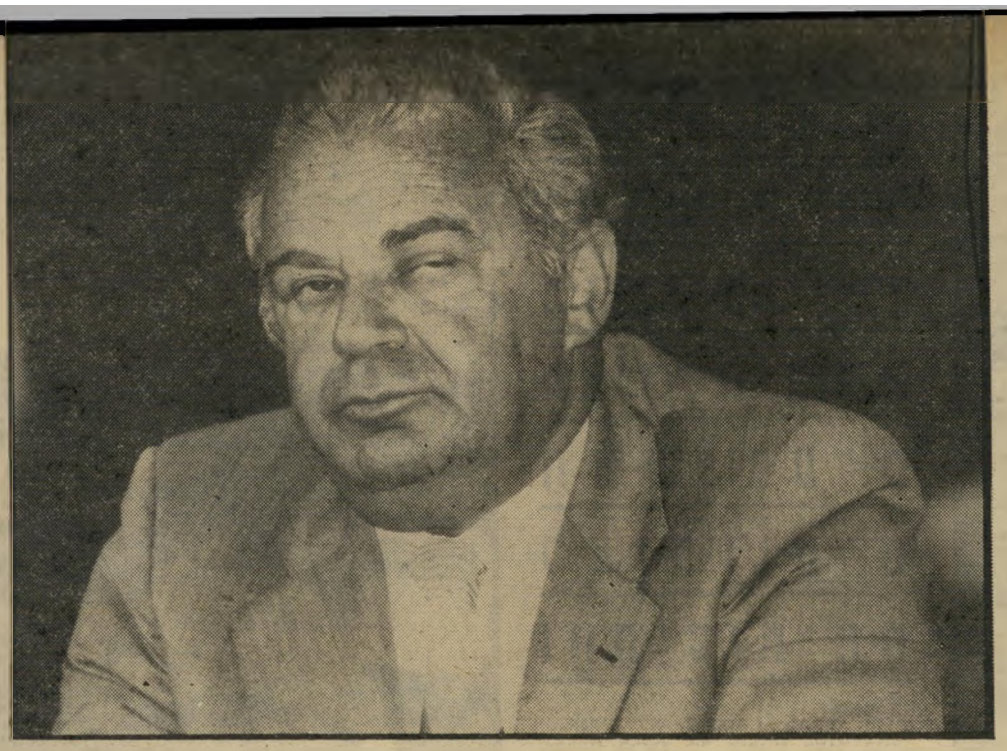

טרמפיסט תמיר
לפקוח עין אחת ולרחרח

שופט בוכוויץ
מהיר הביתה

שופט לדין, על כך שחצה במ
ניתו צומת באור אדום ולא צ
לתמרור עצור. העונש על ע
רות אלה הוא מאסר שנתיים
3000 לירות קנס.

לשופט בוכוויץ, הידוע כמי
ממהר להיעתר לבקשות המישי
בעת חוצאת פקודות־מעצר
חשודים, היתה השבוע גי
משלו, שלא הוסיפה כבוד לנ
המישפט בישראל. טען בוכו
"ביום המיקרה בלעתי כד
לישילשול. חשבתי שאם לא
מהר הביתה, עלולה להיות
טרופה."